HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2020/1205 HATÁROZATA

(2020. augusztus 6.)

a Szlovák Köztársaság által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről

(az értesítés a C(2020) 5285. számú dokumentummal történt)

(Csak a szlovák nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikke (6) bekezdésére,

mivel:

1. TÉNYEK ÉS ELJÁRÁS

(1) 2019. augusztus 9-én a Szlovák Köztársaság az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikkének (4) bekezdése alapján értesítette a Bizottságot arról a szándékáról, hogy fenn kíván tartani a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó, az (EU) 2019/1009 európai parlamenti és tanácsi rendelettől eltérő nemzeti rendelkezéseket ([1]).

1.1. **Uniós jogszabályok**

1.1.1. *Az EUMSZ 114. cikkének (4) és (6) bekezdése*

(2) Az EUMSZ 114. cikkének (4) és (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(4) Ha valamely harmonizációs intézkedésnek az Európai Parlament és a Tanács, a Tanács vagy a Bizottság általi elfogadását követően egy tagállam a 36. cikkben említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan szükségesnek tartja nemzeti rendelkezések fenntartását, ezekről a rendelkezésekről és a fenntartásuk indokairól értesíti a Bizottságot.

[…]

6. A Bizottság a (4) […] bekezdésben említett értesítésektől számított hat hónapon belül a vonatkozó nemzeti rendelkezéseket jóváhagyja vagy elutasítja, miután ellenőrizte, hogy az érintett rendelkezések nem képezik-e önkényes megkülönböztetés eszközét vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozását, valamint hogy nem jelentenek-e akadályt a belső piac működésében.

Amennyiben a Bizottság e határidőn belül nem hoz határozatot, a (4) […] bekezdésben említett nemzeti rendelkezéseket jóváhagyottnak kell tekinteni.

Ha az ügy összetettsége indokolja, és az emberi egészséget fenyegető veszély nem áll fenn, a Bizottság értesítheti az érintett tagállamot arról, hogy az ebben a bekezdésben említett határidő legfeljebb további hat hónappal meghosszabbítható.”

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1009 rendelete (2019. június 5.) az uniós termésnövelő anyagok forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, az 1069/2009/EK és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 2003/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2019.6.25., 1. o.).

1.2. **A termésnövelő anyagokra vonatkozó harmonizációs szabályok**

1.2.1. *2003/2003/EK rendelet*

(3) A 2003/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) azokra a termékekre vonatkozik, amelyek „EK-műtrágya" megjelölésű műtrágyaként kerülnek forgalomba. A 2003/2003/EK rendelet I. mellékletében felsorolt típusokba tartozó és az említett rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelő műtrágyák „EK-műtrágyaként" jelölhetők meg és szabadon forgalmazhatók a belső piacon.

(4) A 2003/2003/EK rendelet I. melléklete kimerítően felsorolja a harmonizációs szabályok hatálya alá tartozó műtrágyatípusokat. Minden egyes műtrágyatípusra külön követelmények vonatkoznak például a tápanyagtartalom, a tápanyag oldhatósága vagy a feldolgozási módszerek tekintetében.

(5) A 2003/2003/EK rendelet elsősorban a szervetlen műtrágyákra alkalmazandó. A hatálya alá tartozó egyes műtrágyatípusok foszfor-pentoxid (P_2O_5)-egyenértékben számított foszfortartalma eléri vagy meghaladja az 5 tömegszázalékot.

(6) A 2003/2003/EK rendelet 5. cikke rögzíti az EK-műtrágyák szabad belső piaci kereskedelmének elvét, kimondva, hogy a tagállamok – az összetételre, azonosításra, címkézésre vagy csomagolásra vonatkozó indokok és a rendelet más rendelkezései alapján – nem tilthatják, korlátozhatják, vagy akadályozhatják az „EK-műtrágya" megjelölésű, és az említett rendelet rendelkezéseinek megfelelő műtrágyák forgalomba hozatalát.

(7) A 2003/2003/EK rendelet nem állapít meg határértékeket az EK-műtrágyák szennyező anyag-tartalmára vonatkozóan. Ezért – az EUMSZ érintett rendelkezései ([3]) alapján hozott bizottsági határozatokon alapuló néhány kivételtől eltekintve – a legalább 5 % P_2O_5-tartalmú EK-műtrágyák kadmiumtartalmuktól függetlenül szabadon forgalmazhatók a belső piacon.

(8) Ugyanakkor már a 2003/2003/EK rendelet (15) preambulumbekezdése előirányozta, hogy a Bizottság foglalkozni fog az ásványi műtrágyákban szándékolatlanul előforduló kadmiumtartalom kérdésével. Az említett preambulumbekezdés szerint „a műtrágyák az emberi és az állati egészségre, valamint a környezetre potenciális veszélyt jelentő anyagokkal szennyeződhetnek. A toxicitási, ökotoxicitási és környezetvédelmi tudományos bizottság (SCTEE) véleménye alapján, a Bizottság foglalkozni szándékozik az ásványi műtrágyákban véletlenszerűen előforduló kadmiumtartalommal, és – adott esetben – rendelettervezetet állít össze, amelyet az Európai Parlament és a Tanács elé szándékozik terjeszteni. Hasonló felmérés készül – adott esetben – más szennyező anyagok tekintetében is".

1.2.2. *(EU) 2019/1009 rendelet*

(9) Az (EU) 2019/1009 rendelet harmonizációs szabályokat állapít meg az „uniós termésnövelő anyagokra" vonatkozóan, valamint 2022. július 16-i hatállyal hatályon kívül helyezi a 2003/2003/EK rendeletet.

(10) Az uniós termésnövelő anyagok olyan termésnövelő anyagok, amelyeket a belső piacon való forgalmazáskor CE-jelöléssel látnak el. Minden uniós termésnövelő anyagnak meg kell felelnie az (EU) 2019/1009 rendeletben a vonatkozó funkció szerinti termékkategóriára, valamint összetevő-kategóriára vagy -kategóriákra előírt követelményeknek, továbbá azokat az ugyanott meghatározott címkézési követelményeknek megfelelő címkével kell ellátni. Az uniós termésnövelő anyagokra hét, funkció szerinti termékkategória vonatkozik, ebből egy a műtrágyákat fedi le.

(11) Az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendelet I. mellékleténél általánosabb módon foglalkozik a szervetlen műtrágyákkal, azok kapcsán általános minőségi és biztonságossági követelményeket ír elő. Ezenkívül az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendelet tárgyi hatályán kívül eső szerves és szerves-ásványi trágyákra is vonatkozik.

(12) Az (EU) 2019/1009 rendelet uniós szinten bevezeti a „foszfáttartalmú műtrágyák" fogalmát az olyan szerves-ásványi trágyák, illetve makroelem-tartalmú szervetlen trágyák esetében, amelyek foszfortartalma legalább 5 tömegszázalék P_2O_5.

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/2003/EK rendelete (2003. október 13.) a műtrágyákról, HL L 304., 2003.11.21., 1. o.

([3]) Lásd a Bizottság 2006. január 3-i határozatait: a Svéd Királyság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről szóló 2006/347/EK határozatot (HL L 129., 2006.5.17., 19. o.); a Finn Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről szóló 2006/348/EK határozatot (HL L 129., 2006.5.17., 25. o.), valamint az Osztrák Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről szóló 2006/349/EK határozatot (HL L 129., 2006.5.17., 31. o.).

(13) Az (EU) 2019/1009 rendelet uniós szinten első alkalommal határoz meg határértékeket az uniós termésnövelő anyagokban előforduló szennyező anyagok tekintetében. Az említett rendelet I. mellékletének a szerves ásványi trágya funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.B pontjának 3.a)ii. alpontja, valamint a makroelem-tartalmú szervetlen trágya funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.C.I. pontjának 2.a)ii. alpontja alapján a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalma nem haladhatja meg a 60 mg/kg P_2O_5 határértéket.

(14) A szabad mozgás elvét az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése rögzíti, amelynek értelmében a tagállamok az összetétellel, a címkézéssel, vagy az említett rendelet hatálya alá tartozó egyéb szempontokkal kapcsolatos okokból nem akadályozhatják a rendeletnek megfelelő uniós termésnövelő anyagok forgalmazását. Az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint ugyanakkor azon tagállamok, amelyekre 2019. július 14-én vonatkozik az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelő, a műtrágyák kadmiumtartalma tekintetében a 2003/2003/EK rendelettől való eltérés, tovább alkalmazhatják a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó nemzeti határértékeket addig, amíg a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára az említett határértékekkel egyenlő vagy azoknál alacsonyabb harmonizált határértékeket kell alkalmazni az Unióban.

(15) Emellett a Bizottságnak 2026. július 16-ig felül kell vizsgálnia a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó határértékeket, és ennek keretében értékelnie kell e határértékek alacsonyabb, megfelelő szintre történő csökkentésének megvalósíthatóságát. Ennek során a Bizottságnak környezetvédelmi szempontokat (különösen a talaj és az időjárási feltételek összefüggésében), valamint egészségügyi és társadalmi-gazdasági megfontolásokat is (beleértve az ellátásbiztonság kérdéskörét) figyelembe kell vennie.

1.2.3. *Szabadon választható rendszer*

(16) A termésnövelő anyagok uniós piaca csak részben harmonizált.

(17) A 2003/2003/EK rendelet célja, hogy biztosítsa az EK-műtrágyáknak a belső piacon történő szabad mozgását. Az említett rendelet ugyanakkor nem érinti a tagállamok által saját nemzeti jogszabályaiknak megfelelően forgalomba hozott „nemzeti műtrágyákat”. A gyártók választhatnak, hogy a műtrágyát „EK-műtrágyaként” vagy „nemzeti műtrágyaként” forgalmazzák.

(18) Az (EU) 2019/1009 rendelet változatlanul meghagyja az opcionális rendszert. Ezáltal biztosítja az uniós termésnövelő anyagoknak a belső piacon való szabad mozgását, és továbbra is lehetővé teszi a nemzeti termésnövelő anyagok forgalomba hozatalát. Továbbra is a gyártó az, aki választ.

(19) A 2003/2003/EK rendelet és az (EU) 2019/1009 rendelet értelmében a tagállamok nem akadályozhatják a vonatkozó követelményeknek megfelelő EK-műtrágyák, illetve uniós termésnövelő anyagok forgalmazását, többek között a kadmiumtartalommal kapcsolatos okokból sem.

(20) A tagállamok ugyanakkor bármilyen, általuk megfelelőnek ítélt határértéket bevezethetnek vagy fenntarthatnak a nemzeti termésnövelő anyagok szennyező anyag-tartalmára vonatkozóan. Többé-kevésbé az összes tagállamot érinti az a veszély, amelyet a kadmium felhalmozódása jelent a növénytermesztés hosszú távú fenntarthatóságára nézve. A tagállamok többsége már bevezetett a nemzeti termésnövelő anyagok kadmiumtartalmának korlátozására irányuló szabályokat azzal a céllal, hogy csökkentse a kadmium környezetbe való kibocsátását, és ezáltal a kadmiumnak való emberi kitettséget. Ez a határozat nem az ilyen típusú szabályokra vonatkozik.

(21) Az uniós harmonizációs szabályok tehát a termésnövelő anyagokra alkalmazandó nemzeti rendelkezésekkel egyidejűleg érvényesek.

1.3. **Bejelentett nemzeti rendelkezések**

(22) A Szlovák Köztársaság által a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó határértékekkel kapcsolatosan bejelentett nemzeti rendelkezéseket (a továbbiakban: a bejelentett nemzeti rendelkezések) a műtrágyákról szóló 136/2000 sz. törvény, valamint a mezőgazdasági földterületek védelméről és felhasználásról szóló 220/2004 sz. törvény alkalmazásában a műtrágyák típusairól, a műtrágyák összetételéről, csomagolásáról és címkézéséről, a műtrágyákra vonatkozó vizsgálatok analitikai módszereiről, a műtrágyák egyes csoportjaival kapcsolatos kockázati elemekről és határértékekről, a megengedett eltérésekről, valamint a mezőgazdasági műtrágyákra vonatkozó határértékekről szóló 577/2005. sz. szlovák mezőgazdasági miniszteri rendelet tartalmazza.

(23) Az 577/2005 sz. rendelet 3. számú mellékletének 1. pontja a kadmiumra vonatkozóan 20 mg/kg P_2O_5 határértéket állapít meg. Ez a határérték a műtrágyák három kategóriájára érvényes: a foszfortartalmú műtrágyákra, az összetett műtrágyákra, valamint a mikroelemeket is tartalmazó műtrágyákra, azok P_2O_5-tartalmától függetlenül. A határérték nem alkalmazandó a 2003/2003/EK rendelet szerinti EK-műtrágyákra.

(24) A Szlovák Köztársaság értesítésében és a Bizottsághoz benyújtott kiegészítő információkban világossá tette, hogy az értesítése csak az (EU) 2019/1009 rendelet hatálya alá tartozó és a szlovák piacon elérhető foszfáttartalmú műtrágyákra vonatkozik. Az ilyen műtrágyákra az említett rendelet I. melléklete II. része funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.B pontjának 3.a)ii. alpontja, valamint a funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.C.I. pontjának 2.a)ii. alpontja hivatkozik, amelyek azokra a szervetlen, illetve szerves-ásványi trágyákra alkalmazandóak, amelyeknek a foszfor-pentoxid-egyenértékben (P_2O_5) számított foszfortartalma eléri vagy meghaladja az 5 tömegszázalékot.

(25) Ezen túlmenően a Szlovák Köztársaság megerősítette, hogy nem folyamodik semmilyen más eltérésért az (EU) 2019/1009 rendelet értelmében vett termésnövelő anyagok forgalomba hozatalával kapcsolatban.

1.4. **Eljárás**

(26) Az (EU) 2019/1009 rendelet elfogadásakor a Szlovák Köztársaság, valamint Magyarország és a Cseh Köztársaság politikai nyilatkozatot írtak alá, amelyben sajnálatukat fejezték ki a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumszintjére vonatkozó végleges kompromisszum alacsony ambíciószintje miatt, és előre jelezték, hogy támogatni fogják az ettől való nemzeti eltéréseket az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján.

(27) Egy 2019. augusztus 9-én kelt levélben a Szlovák Köztársaság értesítette a Bizottságot arról a szándékáról, hogy fenn kívánja tartani a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó, az (EU) 2019/1009 rendelettől eltérő nemzeti rendelkezéseket. Az EUMSZ 36. cikkével összefüggésben értelmezett 114. cikke (4) bekezdésének megfelelően a Szlovák Köztársaság indoklása az emberi egészség és környezet védelmével összefüggő lényeges követelményeken alapul.

(28) A Bizottság 2019. augusztus 29-én kelt levelében visszaigazolta az értesítés kézhezvételét, és tájékoztatta a szlovák hatóságokat, hogy az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése szerinti hat hónapos vizsgálati időszak 2020. február 10-én ér véget.

(29) Az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésén alapuló értesítésük alátámasztásául a szlovák hatóságok 2019. szeptember 27-i levélben további információkat juttattak el a Bizottsághoz. Ezek az információk egyrészt bizonyos pontosításokkal szolgálnak azon bejelentett nemzeti rendelkezések tárgyi hatályát illetően, amelyeket a Szlovák Köztársaság fenn kíván tartani, másrészt részletes adatokkal a trágyák szlovák piacával kapcsolatban.

(30) E kiegészítő információkon túlmenően a Szlovák Köztársaság 2019. november 8-i levelében elküldött egy tanulmányt, amelyet a francia Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail (ANSES) intézet készített a kadmium expozícióval kapcsolatban, és amelyben javaslatot tett a lenyelést követő toxikológiai referenciaértékekre, a szervezetben (például a vérben és a vizeletben) fellelhető egészségügyi referenciaértékekre, valamint a termésnövelő anyagokban és termesztőközegekben található kadmium határértékeire a mezőgazdasági talajok és a növénytermesztés szennyezésének csökkentése érdekében ([4]).

(31) A Bizottság továbbá közleményt tett közzé az értesítésről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([5]), hogy tájékoztassa az érdekelt feleket a Szlovák Köztársaság szándékáról, hogy fenn kívánja tartani a nemzeti rendelkezéseit, valamint a kérelem alátámasztására felhozott indokokról. 2019. november 19-én kelt levelében a Bizottság tájékoztatta a többi tagállamot is az értesítésről, és lehetőséget biztosított számukra, hogy ahhoz 30 napon belül észrevételeket tegyenek.

(32) A Bizottsághoz a megadott határidőig két tagállamtól – nevezetesen a Cseh Köztársaságtól és a Belga Királyságtól – érkeztek észrevételek. Mindkét tagállam megemlítette, hogy nincsenek észrevételeik az értesítéssel kapcsolatban. Az értesítésnek a Hivatalos Lapban való közzétételét követően nem érkeztek észrevételek.

(33) Az EUMSZ 114. cikke (6) bekezdésének harmadik albekezdése alapján, tekintettel az ügy összetettségére, valamint a meghosszabbítás miatt az emberi egészséget fenyegető veszély fennállásának hiányára, a 2020. január 29-én közölt határozatában ([6]) a Bizottság indokoltnak tartja, hogy az EUMSZ 114. cikke (6) bekezdése első albekezdésében említett határidőt további hat hónappal, 2020. augusztus 10-ig meghosszabbítsa. Mivel az ügy összetettsége az elfogadhatóság feltételeivel függött össze, a Bizottság fenntartotta az értesítés elfogadhatóságára vonatkozó döntését e határozat meghozataláig.

([4]) Avis de l'Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail relatif a l'Exposition au cadmium (CAS n°7440-43-9), – Propositions de valeurs toxicologiques de référence (VTR) par ingestion, de valeurs sanitaires repères dans les milieux biologiques (sang, urine, …) et de niveaux en cadmium dans les matières fertilisantes et supports de culture permettant de maîtriser la pollution des sols agricoles et la contamination des productions végétales: https://www.anses.fr/fr/system/files/VSR2015SA0140.pdf

([5]) HL C 394., 2019.11.21., 2. o.

([6]) A Bizottság határozata az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkének (4) bekezdése alapján a Szlovák Köztársaság által bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezések tekintetében a Szerződés 114. cikkének (6) bekezdésében említett határidő meghosszabbításáról (C(2020) 376 final).

2. ÉRTÉKELÉS

2.1. Elfogadhatóság

(34) Az EUMSZ 114. cikkének (4) és (6) bekezdése alapján egy harmonizációs intézkedés elfogadását követően egy tagállam az EUMSZ 36. cikkében említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan fenntarthatja szigorúbb nemzeti rendelkezéseit, amennyiben ezekről a rendelkezésekről értesíti a Bizottságot, és a Bizottság jóváhagyja azokat.

(35) A Szlovák Köztársaság egy eltérés engedélyezésére kéri a Bizottságot, amely csak olyan, legalább 5 %-os foszfor-pentoxid (P_2O_5) tartalommal rendelkező foszfáttartalmú műtrágyák szlovák piacon való forgalomba hozatalát tenné lehetővé, amelyek kadmiumtartalma legfeljebb 20 mg/kg P_2O_5. A Szlovák Köztársaság 2019. szeptember 27-i levelében pontosítja, hogy szándékában áll fenntartani a foszfáttartalmú műtrágyákban található kadmiumra vonatkozóan megállapított határértéktől való eltérést mind a makroelem-tartalmú szervetlen trágyák, mind a szerves-ásványi trágyák esetében.

(36) Az értesítés elfogadhatóságának megállapításához a Bizottságnak fel kell mérnie, hogy a szóban forgó bejelentett nemzeti rendelkezések az újonnan bevezetett harmonizációs szabálytól eltérő, korábban meglévő intézkedést testesítenek-e meg, illetve hogy azok magasabb szintű védelmet biztosítanak-e.

2.1.1. *A bejelentett nemzeti rendelkezések korábbi meglétéről*

(37) Ezen értékelés keretében fontos figyelembe venni a tárgyalt helyzet különleges bonyolultságát.

(38) Először is, a 2003/2003/EK rendeletben szűkebb értelemben meghatározott EK-műtrágyatípusok kimerítő felsorolását egy teljesen eltérő szabályozási rendszer váltja fel. Az (EU) 2019/1009 rendelet tehát az említett műtrágyatípusokat általánosabb műtrágya-kategóriákkal fogja felváltani, és a harmonizáció hatályát ki fogja terjeszteni a műtrágyáktól eltérő termékkategóriákra. Másképp fogalmazva, az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendelet alapján korábban harmonizált összes terméket le fogja fedni, és ezáltal az első uniós harmonizációs intézkedés lesz a rendelet kiterjesztett hatálya alá eső egyes műtrágya-kategóriák tekintetében.

(39) Másodrészt, a 2003/2003/EK rendelet harmonizálja ugyan az EK-műtrágyákat, de nem ír elő a kadmiumra vonatkozóan harmonizált határértéket. Vagyis míg a bejelentett nemzeti rendelkezések által célzott egyes műtrágyákra már eddig is vonatkoztak a harmonizációs intézkedések, ezek a harmonizációs intézkedések eddig nem irányultak arra a kockázatra, amelyet a bejelentett nemzeti rendelkezések kezelni kívánnak.

(40) Harmadrészt, a Szlovák Köztársaság nem kérelmezte a 2003/2003/EK rendelet alóli mentességet, és jelenleg nem alkalmaz semmilyen kadmiumra vonatkozó határértéket az EK-műtrágyák esetében.

(41) Ezek az összetett körülmények felvetik azt a kérdést, hogy vajon a bejelentett nemzeti rendelkezéseket hatályban tartottnak és az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésével összhangban a Bizottság számára bejelentendőnek kell-e tekinteni az (EU) 2019/1009 rendelet vonatkozásában, a 2003/2003/EK rendelettel létrehozott harmonizáció egyidejű figyelembevételével.

(42) Egyrészt, az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése kiterjeszti a 2003/2003/EK rendelet 5. cikkétől való korábbi eltéréseket az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (1) cikkére, így pedig lehetővé teszi, hogy az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti értesítések és a Bizottságnak az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése szerinti határozatai nyomán a 2003/2003/EK rendeletben előírt harmonizáció hatálya alá tartozó műtrágyákra jogszerűen alkalmazandó meglévő nemzeti intézkedések az (EU) 2019/1009 rendelet értelmében az új, kiterjesztett hatókörű harmonizáció hatálya alá tartozó uniós termésnövelő anyagokra is vonatkozzanak. Ez azt is megerősíti, hogy az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendeletből fakadó harmonizáció folytatása.

(43) Másrészt, az (EU) 2019/1009 rendelet (11) preambulumbekezdése kimondja, hogy a jogalkotó az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének átfogalmazásával úgy vélte, hogy az (EU) 2019/1009 rendeletet figyelembe kell venni az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti értékelések keretében:

„Számos tagállam alkalmaz olyan nemzeti rendelkezéseket, amelyek az emberi egészség és a környezet védelméhez kapcsolódó okokból korlátozzák a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát. Amennyiben egy tagállam a harmonizált határértékek e rendelet alapján történő elfogadását követően is szükségesnek tartja az említett nemzeti rendelkezések fenntartását addig, amíg ezek a harmonizált határértékek a már érvényben lévő nemzeti határértékekkel egyenlőek vagy azoknál alacsonyabbak, e rendelkezésekről értesítenie kell a Bizottságot az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelően. Ezenfelül az EUMSZ 114. cikkének (5) bekezdésével összhangban,

amennyiben valamely tagállam új tudományos bizonyítékon alapuló, a környezet vagy a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos új nemzeti rendelkezések – például a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát korlátozó rendelkezések – bevezetését tartja szükségesnek az adott tagállamra jellemző olyan probléma miatt, amely e rendelet elfogadása után merült fel, ezekről az előirányzott rendelkezésekről és bevezetésük indokairól értesítenie kell a Bizottságot. […]"

(44) Ezt az értelmezést támasztja továbbá alá a 2003/2003/EK rendelet és az (EU) 2019/1009 rendelet tárgyi hatályának eltérése, mivel az (EU) 2019/1009 rendelet nem csak kiterjesztett hatállyal lép a 2003/2003/EK rendelet helyébe, hanem egy teljesen eltérő szabályozási rendszert vezet be.

(45) Az is megjegyzendő, hogy múltbeli esetekben, amikor egy új harmonizációs intézkedés lépett egy meglévő intézkedés helyébe, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) csak az újonnan elfogadott harmonizációs intézkedésre hivatkozott mint az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti értékelések céljából figyelembe veendő intézkedésre ([7]).

(46) Összegezve, mivel az (EU) 2019/1009 rendelet az a harmonizációs intézkedés, amely az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerint bejelentett nemzeti rendelkezések céljára figyelembe veendő, a Bizottság feladata az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének követelményeivel összhangban megvizsgálni, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések korábban is léteztek-e.

(47) Negyedrészt, az (EU) 2019/1009 és a 2003/2003/EK rendelet is a fentebb leírt opcionális rendszert alkalmazza, amiből az következik, hogy a nemzeti szabályok az uniós harmonizációs szabályokkal egyaránt érvényesek lehetnek a harmonizációs szabályokéval azonos tárgyi hatályon belül, de csakis azokra a termékekre, amelyeket nem a harmonizációs szabályok alapján hoztak forgalomba. A bejelentett nemzeti rendelkezések eddig csak az utóbbi termékekre, vagyis a fenti (17) preambulumbekezdésben „nemzeti műtrágyaként" említett műtrágyákra vonatkoztak. Ezért a bejelentett nemzeti rendelkezéseknek az említett nemzeti műtrágyákra való jelenlegi alkalmazása jogszerű, mivel a harmonizációs szabályok alkalmazása opcionális a műtrágya forgalomba hozója számára. Ugyanakkor a Szlovák Köztársaság a szóban forgó bejelentett nemzeti rendelkezéseket most az (EU) 2019/1009 rendelettől való eltérésként kívánja alkalmazni, miközben azokat nem alkalmazza a 2003/2003/EK rendelettől való eltérésként.

(48) Ez az összetett probléma felveti a kérdést, hogy a Szlovák Köztársaság által benyújtott értesítés a nemzeti rendelkezések fenntartásának tekinthető-e az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének alkalmazásában, mintsem nemzeti rendelkezéseknek a harmonizációs intézkedésnek az EUMSZ 114. cikkének (5) bekezdése szerinti elfogadását követő bevezetésének.

(49) Először is meg kell jegyezni, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések jelenlegi állapotukban 2005 óta vannak hatályban. Ezért az (EU) 2019/1009 rendelet kidolgozásakor hatályban voltak, és így időrendben megelőzik az említett rendeletet. A Szlovák Köztársaság ezért nem nemzeti rendelkezéseknek a harmonizációs intézkedés elfogadását követően történő bevezetését kérelmezi, ahogyan ez az EUMSZ 114. cikkének (5) bekezdése szerinti értesítéskor történne.

(50) Másrészt megkérdőjelezhető, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezéseket az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése értelmében továbbra is fenntartják-e, mivel a bejelentett nemzeti rendelkezések jelenlegi állapotukban nem alkalmazandóak az EK-műtrágyákra. Mindazonáltal, a Szlovák Köztársaságnak szándékában áll a bejelentett nemzeti rendelkezéseket az uniós termésnövelő anyagokra is alkalmazni. Ahhoz, hogy ez bekövetkezhessen, szükséges a szlovák jogszabályok kiigazítása.

(51) Annak megállapítása érdekében, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések korábban léteztek-e az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének értelmében – bár ezeket kis mértékben ki kellene igazítani, hogy kiterjedjenek az uniós termésnövelő anyagokra, míg az EK-műtrágyák továbbra is kizárva maradnak –, fontos megvizsgálni az EUMSZ 114. cikkének (4) és (5) bekezdése közötti különbségtétel célját.

(52) A Bíróság ítélkezési gyakorlata már foglalkozott ezzel a különbségtétellel. A Bíróság a C-3/00. sz. Dánia kontra Bizottság ügyben hozott ítéletében az alábbi következtetésre jutott az EK-Szerződés 95. cikke kapcsán, amely megfelel az EUMSZ 114. cikkének:

„A 95. cikkben felvázolt két helyzet közötti különbség az, hogy az elsőnél a nemzeti rendelkezések időrendben megelőzik a harmonizációs intézkedést. Ezeket tehát ismerte a közösségi jogalkotó, azonban a jogalkotó nem tudott vagy nem szándékozott ezekből a harmonizációhoz meríteni. Azt tehát elfogadhatónak ítélték, hogy a tagállam kérhesse saját szabályai hatályának fennmaradását. E célból az EK-Szerződés előírja, hogy az ilyen nemzeti rendelkezéseket indokolni kell a 30. cikkben említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan. Ezzel ellentétben a második esetben egy új nemzeti jogszabály elfogadása jobban veszélyeztetheti a harmonizációt. A közösségi intézmények természetesen nem tudták figyelembe venni a nemzeti szabályozást a harmonizációs intézkedések kidolgozásakor. Ebben az esetben az EK 30. cikkben

([7]) Lásd: C-360/14 P. sz. ügy, Németország kontra Bizottság.

előírt követelmények nem vehetők figyelembe, és csak a környezet és a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos indokok elfogadhatóak, feltéve, hogy a tagállam új tudományos bizonyítékokat szolgáltat, és az új nemzeti rendelkezés bevezetésére az adott tagállamra jellemző olyan probléma miatt van szükség, amely a harmonizációs intézkedés elfogadása után merült fel." ([8])

(53) A hivatkozott ítélkezési gyakorlat fényében úgy kell tekinteni, hogy az EUMSZ 114. cikkének (4) és (5) bekezdése közötti különbségtétel célja szigorúbb igazolási követelmények előírása azokban az esetekben, amikor a harmonizáció nagyobb valószínűséggel kerül veszélybe, mivel a szóban forgó nemzeti rendelkezés nem volt ismert a jogalkotó számára a harmonizált intézkedés kidolgozásakor.

(54) Amint az már megállapítást nyert, a bejelentett nemzeti rendelkezések jelenlegi állapotukban 2005 óta vannak hatályban. Ezért az (EU) 2019/1009 rendelet kidolgozásakor hatályban voltak, és így időrendben megelőzik az említett rendeletet.

(55) Ezen túlmenően a CE-jelöléssel ellátott termésnövelő termékek forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatot kísérő hatásvizsgálatból ([9]) kiderül, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések ismertek voltak az uniós jogalkotó számára az (EU) 2019/1009 rendelet kidolgozásakor. Következésképpen a bejelentett nemzeti rendelkezéseket korábban létezőnek kell tekinteni az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésére tekintettel.

(56) Amint fentebb már megállapításra került, az (EU) 2019/1009 rendeletet kell a releváns harmonizációs intézkedésnek tekinteni e konkrét értékelés vonatkozásában. Tehát a bejelentett nemzeti rendelkezéseket az említett rendelet fényében kell értékelni. Azt is meg kell vizsgálni, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések eltérnek-e az (EU) 2019/1009 rendelettől, illetve szigorúbbak-e az említett rendeletnél.

2.1.2. *A bejelentett nemzeti rendelkezéseknek az (EU) 2019/1009 rendelethez viszonyított szigoráról*

(57) Míg a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmának határértékét az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete II. része funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.B pontjának 3.a)ii. alpontja, valamint a funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.C.I. pontjának 2.a)ii. alpontja – amelyektől a bejelentett nemzeti rendelkezések eltérnek – 60 mg/kg P_2O_5 értékben határozza meg, a bejelentett nemzeti rendelkezések a kadmiumtartalom határértékét 20 mg/kg P_2O_5 értékben állapítják meg. Ezért egyértelmű, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések eltérnek az (EU) 2019/1009 rendelet rendelkezéseitől, és azoknál szigorúbbak.

(58) A fentiek fényében az alábbi következtetések vonhatók le: 1) a bejelentett nemzeti rendelkezések időrendben megelőzik a harmonizációs intézkedést, és a jogalkotó előtt ismertek voltak a harmonizációs intézkedés – nevezetesen az (EU) 2019/1009 rendelet – kidolgozásakor. Ezért azokat az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján már létező intézkedésnek kell tekinteni; és 2) az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete II. része funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.B pontjának 3.a)ii. alpontjától, valamint a funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.C.I. pontjának 2.a)ii. alpontjától eltérő, bejelentett nemzeti rendelkezések szigorúbb követelményt írnak elő, mint az (EU) 2019/1009 rendelet.

(59) A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a Szlovák Köztársaság által benyújtott értesítés teljes egészében elfogadható az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján.

2.2. **Érdemi vizsgálat**

(60) Az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésével és 114. cikke (6) bekezdésének első albekezdésével összhangban a Bizottságnak meg kell győződnie arról, hogy teljesül az említett cikkben előírt valamennyi olyan feltétel, amely lehetővé teszi egy tagállam számára az uniós harmonizációs intézkedéstől eltérő nemzeti rendelkezések fenntartását.

(61) A Bizottságnak különösen azt kell vizsgálnia, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezéseket indokolják-e az EUMSZ 36. cikkében említett lényeges követelmények, vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelme, és e rendelkezések nem lépnek-e túl azon a mértéken, ami szükséges a kitűzött jogszerű cél eléréséhez. Ezenfelül, amikor a Bizottság úgy véli, hogy a nemzeti rendelkezés megfelel a fenti feltételeknek, az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése értelmében ellenőriznie kell, hogy a nemzeti rendelkezések nem képezik-e a tagállamok közötti önkényes megkülönböztetés eszközét vagy a kereskedelem rejtett korlátozását, valamint hogy nem jelentenek-e akadályt a belső piac működésében.

([8]) C-3/00. sz. *Dánia kontra Bizottság* ügy, 58. pont. További megerősítés a következőkben: a T-234/04. sz. *Holland Királyság kontra Bizottság* ügy, 58. pont; a T 366/03. és T-235/04. sz. *Land Oberösterreich és Ausztria kontra Bizottság* egyesített ügyek, 62. pont, valamint a C-512/99. sz. *Németország kontra Bizottság* ügy, 41. pont.

([9]) Lásd a Bizottság javaslatát kísérő hatásvizsgálatot, amely kifejezetten a kadmium határértékével foglalkozik, SWD(2016) 64 final, 2/2. RÉSZ; https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-64-F1-EN-MAIN-PART-2.PDF; lásd különösen az 5., 6., 25., 28., 29. és 32. oldalt és az I. mellékletet.

(62) Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése által megállapított időkeret fényében annak vizsgálatakor, hogy indokoltak-e azok a nemzeti intézkedések, amelyekről az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése értelmében értesítést küldtek, a Bizottságnak az értesítést küldő tagállam által előterjesztett „indokokat" kell alapul vennie. A bizonyítási teher a nemzeti intézkedéseit fenntartani szándékozó megkereső tagállamra hárul.

(63) Ha azonban a Bizottság olyan információ birtokában van, amelynek fényében azt az uniós harmonizációs intézkedést, amelytől az értesítésben szereplő nemzeti rendelkezés eltér, felül kell vizsgálni, ezt az információt az értesítésben szereplő nemzeti rendelkezések értékelésekor figyelembe veheti.

2.2.1. *A Szlovák Köztársaság álláspontja*

(64) A legalább 5 % foszfor-pentoxidot (P_2O_5) tartalmazó foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát illetően a Szlovák Köztársaság álláspontját a talaj hosszú távú védelme és az emberi egészség és a környezet ebből következő védelme indokolja.

(65) A Szlovák Köztársaság a Bizottsághoz intézett értesítésében elemezte az (EU) 2019/1009 rendeletben megállapított 60 mg/kg P_2O_5 határértéknek a nemzeti területén várható hatásait. Ez a határérték súlyos aggályokat vet fel az emberi egészség és a környezet védelmét illetően. A kadmium rákkeltő anyagnak számít, és a legtoxikusabb kémiai elemek közé tartozik. A kadmiumot a növények könnyen felveszik, emiatt a kadmium bekerül az élelmiszerláncba. A Szlovák Köztársaság ezért hangsúlyozza annak szükségességét, hogy csökkentsék az élelmiszerekkel a testbe bejutó kadmiumnak való további expozíciót.

(66) Az emberi egészséggel összefüggő aggályok mellett a Szlovák Köztársaság a környezet védelmével és a túlnyomórészt savanyú, illetve rendkívül savanyú, és ezáltal a kadmium felhalmozódásával szemben sérülékenyebb, következésképpen fokozottabb védelmet igénylő talajok hosszú távú védelmével kapcsolatos indokokat is előterjeszt.

(67) Indokolásában a Szlovák Köztársaság több olyan tanulmányra ([10]) támaszkodik, amelyek a kadmium emberi szervezet történő felhalmozódását számos egészségügyi problémával – így például a szívre, a tüdőre, a csontokra, az ivarmirigyekre és különösen a vesékre gyakorolt káros hatásokkal, valamint a csontritkulással – kapcsolják össze. Hasonló módon a Szlovák Köztársaság különféle forrásokra ([11]) támaszkodik a kadmium talajban történő felhalmozódásával kapcsolatban is. Ezek a források azt állítják, hogy közvetlen kapcsolat áll fenn a kadmium talajban történő felhalmozódása, annak az élelmiszerek és takarmányok általi elkerülhetetlen felvétele és az emberi egészségre gyakorolt káros hatások között.

(68) Különösen azt állítják, hogy a kadmium talajból növényekbe való felszívódásának mértéke jelentősen függ a talaj pH-értékétől, és hogy ezért a savanyú talajok jelentik a legnagyobb kockázatot. Minél savanyúbb a talaj, annál több kadmium kerül egy növénybe (még akkor is, ha a talaj meglehetősen alacsony kadmiumtartalommal rendelkezik), és később így gyorsabban és nagyobb mennyiségben kerül be az élelmiszerláncba.

(69) mivel a kadmium nem lebomló szennyező anyag, 75–380 évig is megmarad a talajban, és nincsenek olyan mechanizmusok, amelyek a lebomlását előidéznék. Éppen ellenkezőleg, felhalmozódik, mivel a talajban sokkal kevésbé mobilis, mint a levegőben vagy a vízben. Erősen hozzákapcsolódik a talaj felszíne közelében található szerves anyagokhoz. A kadmium talajban való mobilitását meghatározó fő tényezők: a talaj pH-értéke, humusztaralma és vízben oldódó szerves anyag tartalma, az oxihidroxidok és a versengő ionok jelenléte, valamint a jelentős nedvességtartalom.

(70) A szlovák mezőgazdasági talajok több mint 70 %-a savanyú vagy rendkívül savanyú. A kadmium talaj-növényzet szisztémában való mobilitásának értékelése során tehát ez nagyon negatív és jelentős tényező.

([10]) Például Wexler P., 1999: Encyclopedia of Toxicology. Academic Press, 1999, és Svédország Vállalkozási és Innovációs Minisztériuma, Swedish position on risks to human health posed by cadmium [Svédország álláspontja a kadmium által az emberi egészségre jelentett kockázatokról], N2016/02227/JM, 2016. szeptember 14.

([11]) Čurlík J., 2012: Potenciálne toxické stopové prvky a ich distribúcia v pôdach Slovenska [Potenciálisan mérgező nyomelemek és eloszlásuk Szlovákia talajában]. Természettudományi kar, Comenius Egyetem, Pozsony, 285–287. o.,
(Čurlík, 2012). OECD, 1994: Cadmium: Risk reduction monograph No 5. [Kadmium: 5.sz. kockázatcsökkentési monográfia] OECD Környezetvédelmi Főigazgatóság, Párizs, valamint Christensen, J. B., Haung, P. M., 1999: Solid phase cadmium and the reaction of aqueous cadmium with soil surfaces. [Szilárd fázisú kadmium és a kadmium vizes oldatának talajfelületekkel való reakciója.] In: McLaughlin, M. J., Singh, B.r. (szerk.) Cadmium and plants. [A kadmium és a növények.] Kluwer Acad., London. 65–96. oldal.

(71) A szlovákiai talajok amellett, hogy erősen savanyúak, egyre kevesebb szerves anyagot tartalmaznak. A talaj rendszeres és elegendő szervesanyag-felvételét az állattenyésztéshez szorosan kapcsolódó szerves trágyázással lehet elérni. A szlovák mezőgazdasági talajokban a szervesszéntartalom és a szerves anyag minősége 1990 óta – amikor is az állatállomány nagysága csökkenni kezdett – jelentősen megváltozott. Az EU-ban a Szlovák Köztársaság egyike azoknak az országoknak, ahol a számosállategység hektáronkénti értéke a legalacsonyabb. Így ez egy további ok, amiért kiemelten fontos biztosítani annak lehetőségét, hogy a kadmiumszint ne emelkedjen a szlovákiai talajokban.

(72) Ezenkívül a Szlovák Köztársaság kiemeli, hogy a foszfáttartalmú műtrágyákból származó kadmium mezőgazdasági földterületekbe jutásának kiküszöbölése vagy korlátozása rendkívül fontos, mivel az ország bizonyos talajaiban a kadmium magas koncentrációja mutatható ki különböző tényezők miatt, kezdve a természetes geokémiai összetételtől, a légköri lerakódásokon át az ilyen területek közelében végzett korábbi ipari tevékenységekig. A mezőgazdasági területeken a kadmium koncentrációja elsősorban emberi tevékenységből származik, és nagyrészt a foszfáttartalmú műtrágyák felhasználásának eredménye. Ezért nem kívánatos a fentebb említett területeken a foszfáttartalmú műtrágyák felhasználása miatt a talajra gyakorolt további nyomás, és káros következményekkel járhat az emberi egészségre.

(73) A szlovák piacon elérhető foszfáttartalmú műtrágyák túlnyomó része EK-műtrágya. Mindazonáltal a szlovák piacon forgalmazott EK-műtrágyák többségének kadmiumtartalma nem éri el a 20 mg/kg P_2O_5 értéket. A Szlovák Köztársaság aggodalmának ad hangot amiatt, hogy még ha az importált műtrágyák 95 %-a már jelenleg is betartja az (EU) 2019/1009 rendeletben meghatározott 60 mg/kg P_2O_5 határértéket, vannak olyan területek Szlovákiában, ahol a kadmiumtartalom növekszik mind a talajban, mind a mezőgazdasági termékekben. Ennek hatása már azt eredményezte, hogy megnövekedett a csecsemőtápszerek kadmiumtartalma. Ezenkívül a Szlovák Köztársaság aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a behozatali mintázat a jövőben meg fog változni, a 20 mg/kg P_2O_5 értéknél magasabb kadmiumszinttel rendelkező termékek forgalmazásának jelentős növekedéséhez vezetve, és így a kadmiumnak a talajban való további felhalmozódását, és ennek következtében a táplálékláncba való bekerülését eredményezve.

(74) Végül a Szlovák Köztársaság kijelenti, hogy Szlovákiában nincsenek foszfáttartalmú műtrágyát előállító gyártók, ami azt jelenti, hogy nem kell attól tartani, hogy a kérelmezett eltérés előnyös lehet a nemzeti gyártók számára.

2.2.2. *A Szlovák Köztársaság álláspontjának értékelése*

2.2.2.1. Indoklás az EUMSZ 36. cikkében említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan

(75) A bejelentett nemzeti rendelkezések célja az emberi egészség és a környezet magasabb szintű védelmét biztosítani annál, mint amelyet az (EU) 2019/1009 rendelet a kadmiumnak való expozíció tekintetében előír, a kadmium talajban való további felhalmozódásának megelőzésével. E célkitűzés elérésének eszköze a kadmiumtartalomra vonatkozó alacsonyabb felső határérték fenntartása mint az (EU) 2019/1009 rendeletben előírt harmonizált határérték a legalább 5 tömegszázalék P_2O_5-t tartalmazó foszfáttartalmú műtrágyák esetében.

(76) Az emberi egészség védelme tekintetében meg kell jegyezni, hogy a kadmium nem alapvető fontosságú, mérgező elem az emberek számára, illetve a növények vagy az állatok számára sem jár semmiféle haszonnal. Különösen az 1272/2008/EK rendeletben a kadmium-oxid rákkeltő anyagként, a 2. kategóriába került besorolásra ([12]).

(77) A kadmium növényekben való jelenléte és az élelmiszerek útján történő kadmiumbevitel hosszabb távon káros hatást gyakorolhat az emberi egészségre. Továbbá, miután az felszívódott az emberi szervezetben, hatékonyan visszatartásra kerül és az egész élet folyamán felhalmozódik a szervezetben ([13]).

(78) Túlzott fehérjetermelést okozva a vizeletben, a kadmium károsíthatja a vesét. A kadmiumnak való expozíció időtartama és szintje határozza meg a hatás súlyosságát. Ahhoz az esethez képest, amikor a vizeletben a fehérje megjelenése az expozíció egy korai mutatója, a valamivel nagyobb mértékű krónikus kadmiumexpozíció egy másik kritikus hatása a vázrendszeri károsodás. A kadmium elsősorban a májban és a vesében tárolódik el, lassan választódik ki, és évtizedekig képes az emberi szervezetben maradni.

([12]) Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.).

([13]) Lásd az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság kadmiumnak való étrendi expozícióról szóló tudományos szakvéleményét a European population of 2012 kiadványban, közzétéve: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/2551.pdf, *EFSA Journal* 2012:10(1).

(79) A lakosság több forrásból – ideértve a dohányzást is – származó kadmiumnak van kitéve. A nem dohányzó lakosság esetében az élelmiszerek jelentik a kadmiumbevitel legfőbb forrását. A kadmium elsősorban a vesére nézve mérgező, de a csontok demineralizációját is előidézheti, és a statisztikák szerint a tüdő, a méhnyálkahártya, a húgyhólyag és a mell rákos megbetegedésének magasabb kockázatával is összefüggésbe hozható ([14]). Továbbá nem zárhatók ki az egészségügyi kockázatok a dohányzó felnőttek, valamint azok esetében, akiknek vashiányuk van és/vagy ipari létesítmények közelében élnek ([15]).

(80) Ráadásul az emberi egészségre gyakorolt hatásokon túlmenően a kadmium talajban történő további felhalmozódása káros hatással lehet a talaj biodiverzitására és ennélfogva a talajfunkciókra (például a szerves anyag lebontására), valamint a kimosódás révén a talajvíz minőségére. A kadmium toxicitását és biohasznosulását egyaránt befolyásolják a talaj jellemzői. A kadmium mobilitása és a biohasznosulás magasabb a savanyúbb talajokban, míg alacsonyabb a krétás/meszes talajokban. Figyelembe véve, hogy 1) Szlovákiában a mezőgazdasági talajok mintegy 70 %-a savanyú vagy rendkívül savavanyú; 2) a szlovák mezőgazdasági talajokban egyre kevesebb szerves anyag található, mivel Szlovákiában alacsony az állatállomány egyedszáma; és 3) a fentiekben leírt különféle tényezők miatt a szlovákiai talajok már jelenleg is erősen szennyezettek kadmiummal, arra a következtetésre juthatunk, hogy az említett tagállamra jellemző, sajátos helyzet áll fenn, amely különösen sérülékennyé teszi az országot a kadmium talajban történő felhalmozódása tekintetében.

(81) A kadmium miatt felmerülő, az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatokkal kapcsolatos aggodalmakat már a Tanács is megemlítette az 1988. január 25-i állásfoglalásában ([16]). A Tanács hangsúlyozta az összes forrásból – beleértve a diffúz forrásokat is (például légköri lerakódás, foszfáttartalmú műtrágyák, szennyvíziszapok stb.) – a talajba jutó kadmiummennyiség csökkentésének fontosságát, többek között a következők révén: „megfelelő ellenőrző intézkedések a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalma tekintetében túlzott költségekkel nem járó, megfelelő technológiára alapozva, és a Közösség különböző régióinak környezeti feltételeinek figyelembevételével”.

(82) 2002-ben az egészségügyi és környezeti kockázatok tudományos bizottsága arra a következtetésre jutott, hogy a 40 mg/kg P_2O_5 vagy ezt meghaladó határérték a legtöbb uniós talaj esetében a kadmium felhalmozódásához vezetne. Ezzel szemben a 20 mg/kg P_2O_5 vagy ennél alacsonyabb határérték esetében hosszú távon (100 év alatt) nem várható felhalmozódás a talajban, ha más kadmiumbevitelt nem vesznek figyelembe.

(83) Már a 2003/2003/EK rendelet (15) preambulumbekezdése előirányozta, hogy a Bizottság foglalkozni fog az ásványi műtrágyákban véletlenszerűen előforduló kadmiumtartalom kérdésével.

(84) A Bizottság az (EU) 2019/1009 rendeletre irányuló javaslatában ([17]) a hatások értékelése során rendelkezésre álló tudományos adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a fém formájában megjelenő kadmium és a kadmium-oxid általánosságban komoly egészségi kockázatokat jelent. A Bizottság azt javasolta, hogy a foszfáttartalmú műtrágyákra első lépésben 60 mg/kg P_2O_5 határérték vonatkozzon, majd ez a határérték az új rendelet alkalmazásának megkezdésétől számított 12 év alatt fokozatosan 20 mg/kg P_2O_5 értékre csökkenjen.

(85) Általános egyetértés van arról is, hogy a műtrágyákban található kadmium a legjelentősebb forrás, ahonnan a kadmium a talajba és az élelmiszerláncba kerül ([18]). Az (EU) 2019/1009 rendelet 60 mg/kg P_2O_5 értékű határértéket állapít meg, amely 2022. július 16-tól fogva lesz alkalmazandó. Az európai piacon elérhető műtrágyák túlnyomó része már megfelel ennek a határértéknek. Noha e korlátozás bevezetése a rendelkezésre álló tudományos adatok alapján a helyes irányba mutató lépés, valószínűleg hosszú távon nem csökkenti jelentősen a kadmium talajban történő felhalmozódását.

(86) Felismerve a foszfáttartalmú műtrágyákban található kadmiumra vonatkozó ambiciózusabb harmonizált határértékének jövőbeli alkalmazásának szükségességét, az (EU) 2019/1009 rendelet arra kötelezi a Bizottságot, hogy értékelje újra ezeket a határértékeket – amennyiben megvalósítható – azok csökkentése érdekében.

(87) A fentiek alapján úgy kell tekinteni, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezésekben megállapított felső határértéket az emberi egészség és élet, valamint a környezet védelme indokolja.

([14]) The *EFSA Journal* 2012; 10(1).

([15]) A kadmiumról és a kadmium-oxidról szóló uniós kockázatértékelési jelentés, idézi: SWD(2016) 64 final, 11. o.

([16]) HL C 30., 1988.2.4., 1. o.

([17]) COM/2016/0157 final – 2016/084 (COD).

([18]) Lásd a következő tanulmányt: *„Revisiting and updating the effect of phosphate fertilizers to cadmium accumulation in European agricultural soils”* (A foszfáttartalmú műtrágyák által a kadmium európai mezőgazdasági talajokban való felhalmozódására gyakorolt hatásának újbóli vizsgálata és naprakész elemzése), Erik Smolders & Laetitia Six, készült a Fertilizers Europe megbízásából 2013-ban, közzétéve az alábbi linken: http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_168_rd_en.pdf.

2.2.2.2. A tagállamok közötti önkényes megkülönböztetés, a kereskedelem rejtett korlátozása és a belső piac működésével szembeni akadályok fenn nem állása

a) Az önkényes megkülönböztetés fenn nem állása

(88) Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése arra kötelezi a Bizottságot, hogy ellenőrizze, hogy a bejelentett intézkedések fenntartása nem képezi-e önkényes megkülönböztetés eszközét. A Bíróság ítélkezési gyakorlata ([19]) szerint ahhoz, hogy ne álljon fenn megkülönböztetés, érvényesülnie kell, hogy összehasonlítható helyzetek nem kezelhetők különböző módon, egymástól különböző helyzetek pedig nem kezelhetők azonos módon, kivéve, ha azt objektív okok indokolják. A megkülönböztetés fenn nem állása azt jelenti, hogy a kereskedelem nemzeti korlátozása nem alkalmazható oly módon, hogy általa a más tagállamokból származó árukat megkülönböztetés érje.

(89) A Szlovák Köztársaság jelezte, hogy Szlovákiában jelenleg nem gyártanak foszfáttartalmú műtrágyákat. A Bizottság továbbá megjegyzi, hogy ha ezeknek a termékeknek a gyártását a jövőben bevezetnék Szlovákiában, a bejelentett nemzeti rendelkezések mindenképpen vonatkoznának mind a hazai, mind pedig a más tagállamokban gyártott termékekre. Ellenkező bizonyíték hiányában az a következtetés vonható le, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések nem tekinthetők az önkényes megkülönböztetés eszközeinek.

b) A kereskedelem rejtett korlátozásának fenn nem állása

(90) Azok a nemzeti intézkedések, amelyek szigorúbb feltételeket írnak elő a termékek forgalomba hozatalára, mint valamely uniós rendelet, általában akadályozzák a kereskedelmet. Ennek oka, hogy az adott tagállamban a nemzeti rendelkezések eredményeként várhatóan nem kerülhet sor bizonyos, az Unió többi részén jogszerűen forgalomba hozott és használt termékek forgalomba hozatalára. Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdésében megállapított előfeltételek célja annak megakadályozása, hogy az adott cikk (4) és (5) bekezdésében meghatározott kritériumokon alapuló korlátozásokat indokolatlanul alkalmazzák, és hogy e korlátozások ténylegesen olyan gazdasági intézkedésekként jelenjenek meg, amelyek gátolják adott termékek más tagállamokból történő behozatalát, azaz közvetetten védjék a nemzeti termelést ([20]).

(91) Tekintve, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések a foszfáttartalmú műtrágyákban található kadmiumtartalom tekintetében szigorúbb előírásokat rónak a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőkre is egy egyébként harmonizált területen, alkalmasak arra, hogy a kereskedelem rejtett korlátozását képezzék, vagy akadályt jelentsenek a belső piac működésében.

(92) Arra utaló bizonyítékok hiányában, hogy ezek a nemzeti rendelkezések ténylegesen a nemzeti termelés védelmére irányuló intézkedésnek minősülnének, megállapítható, hogy e rendelkezések nem képezik a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozását. Ezért a Bizottságra annak meghatározása hárul, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések nem minősülnek-e a belső piac működését akadályozó tényezőnek.

c) A belső piac működését gátló akadályok fenn nem állása

(93) Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése előírja a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy a bejelentett intézkedések fenntartása nem minősül-e a belső piac működését akadályozó tényezőnek. A feltétel nem értelmezhető úgy, hogy eleve kizárja minden olyan nemzeti intézkedés jóváhagyását, amelynek valószínűsíthetően hatása lehet a belső piac működésére. Valójában ugyanis minden olyan nemzeti intézkedés, amely eltér egy, a belső piac létrehozására és működésére irányuló harmonizációs intézkedéstől, lényegében a belső piacot várhatóan érintő intézkedésnek minősül. Következésképp az EUMSZ 114. cikkében megállapított eljárás hasznavehetőségének megőrzése érdekében a belső piac működését gátló akadály fogalmát az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdésével összefüggésben úgy kell érteni, mint a kitűzött célhoz viszonyított aránytalan hatást ([21]).

([19]) Például: Essent Belgium ítélet, C-492/14, 80. pont, a Bizottság (EU) 2018/702 határozata (2018. május 8.) a nitrit egyes húskészítményekhez történő hozzáadásával kapcsolatban Dánia által bejelentett nemzeti rendelkezésekről, 52. pont (HL L 118., 2018.5.14., 7. o.), a Bizottság 2006/348/EK határozata (2006. január 3.) a Finn Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről, 38. pont (HL L 129., 2006.5.17., 25. o.), a Bizottság 2006/347/EK határozata (2006. január 3.) a Svéd Királyság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről, 39. pont (HL L 129., 2006.5.17., 19. o.), a Bizottság 2006/349/EK határozata (2006. január 3.) az Osztrák Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről, 39. pont (HL L 129., 2006.5.17., 31. o.).

([20]) (EU) 2018/702 határozat, 54. pont, 2006/348/EK határozat, 40, pont, 2006/347/EK határozat, 41. pont, 2006/349/EK határozat, 41. pont.

([21]) (EU) 2018/702 határozat, 55. pont, 2006/348/EK határozat, 42. pont, 2006/347/EK határozat, 43. pont, 2006/349/EK határozat, 43. pont.

(94) Annak értékelésekor, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések ténylegesen megfelelőek és szükségesek-e e célkitűzés eléréséhez, számos tényezőt figyelembe kell venni. A Bizottságnak értékelnie kell, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezésekben a kadmiumtartalomra vonatkozóan meghatározott határértékekből fakadó védettségi szint magasabb-e, mint a harmonizációs intézkedésből fakadó védettségi szint, és hatékony-e egyrészről az emberek egészsége és élete, másrészről a környezet védelmének tekintetében.

(95) A bejelentett nemzeti rendelkezések az emberi egészség és a környezet védelmére törekszenek a kadmium talajban való felhalmozódásának megakadályozásával. A Bizottságnak küldött értesítésében a Szlovák Köztársaság az eltérés szükségességét a szlovákiai mezőgazdasági talajok magas savasságával és alacsony szervesanyag-tartalmával kapcsolatos sajátos körülményekre, valamint a talaj kadmiumszintjére és az ország lakosságának egészségére gyakorolt későbbi negatív hatásokra hivatkozással indokolja. A szlovákiai mezőgazdasági talajok mintegy 70 %-a savanyú vagy rendkívül savanyú, és sokuk szerves anyagokban is egyre szegényebb, amely erre a tagállamra jellemző, sajátos helyzethez vezet, és az országot különösen sérülékennyé teszi a kadmium talajban történő felhalmozódásával szemben.

(96) Továbbá a műtrágyákban található kadmiumkoncentrációra vonatkozóan a 20 mg/kg P_2O_5 vagy ennél alacsonyabb felső határértéket hatékonynak ítélték meg a kadmium hosszú távú (100 év alatti) felhalmozódásának elkerülése érdekében.

(97) Figyelembe véve a Szlovák Köztársaság sajátos helyzetéhez kapcsolódó elemeket is, a bejelentett nemzeti rendelkezések szükségesnek tekinthetők az általuk kitűzött célok eléréséhez.

(98) Ezenkívül a Szlovák Köztársaság azt állítja, hogy a piacon forgalmazott műtrágyák többségének kadmiumtartalma nem éri el a 20 mg/kg P_2O_5 értéket, habár ez jelenleg nem előírás az EK-műtrágyák esetében. Ezért a 20 mg/kg P_2O_5 értékű határérték megállapítása nem fog jelentős zavart okozni a piacon.

(99) Egyéb intézkedések – például használati korlátozások – alkalmazását a gyakorlatban nagyon nehéz lenne ellenőrizni, és ez nem lenne képes elérni a kitűzött célt. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések fenntartása nem aránytalan, és nem minősül a belső piac működését akadályozó tényezőnek az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése értelmében.

(100) Az említett elemzés fényében a Bizottság úgy véli, hogy a belső piac működését gátló akadályok fenn nem állásával kapcsolatos feltétel teljesül.

2.2.2.3. Időbeli korlátozás

(101) Annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti intézkedés és a belső piac működését gátló esetleges akadály a Szlovák Köztársaság által kitűzött célok eléréséhez feltétlenül szükséges mértékre korlátozódjon, a nemzeti eltérést időben korlátozni kell. Az eltérésre a továbbiakban nem lesz szükség, ha a jövőben a harmonizált határértéket a szlovák határértékkel azonos vagy annál alacsonyabb szinten állapítják meg.

(102) A harmonizált határértéket csak a szlovák határértékkel azonos vagy annál alacsonyabb szinten lehet megállapítani a Bizottság javaslatán alapuló európai parlamenti és tanácsi határozat révén, például az (EU) 2019/1009 rendelet 49. cikke b) pontjában említett felülvizsgálat keretében. Ezért azt az időtartamot, amelyre az eltérés engedélyezésre kerül, célszerű e határozattal nem korlátozni egy meghatározott időpontra, hanem össze kell hangolni a jogalkotó ilyen jövőbeli határozatával.

(103) Ez összhangban van az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésével, amely előírja, hogy az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelő, a műtrágyák kadmiumtartalma tekintetében a 2003/2003/EK rendelettől való eltérések tovább alkalmazhatóak addig, amíg a nemzeti határértékekkel megegyező vagy azoknál alacsonyabb harmonizált uniós határértékek nem kerülnek alkalmazásra.

(104) A bejelentett nemzeti rendelkezések jóváhagyását ezért addig kell alkalmazni, amíg a szlovák határértékkel egyenlő vagy annál alacsonyabb, felülvizsgált harmonizált határérték nem lesz alkalmazandó uniós szinten.

3. **KÖVETKEZTETÉSEK**

(105) A fentiek fényében meg kell állapítani, hogy a Szlovák Köztársaság által 2019. augusztus 9-én benyújtott, az (EU) 2019/1009 rendelettől eltérő nemzeti rendelkezések fenntartására vonatkozó értesítés elfogadható.

(106) A Bizottság emellett azt állapítja meg, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések:

– az emberi egészség és a környezet védelmének követelményét elégítik ki,

– arányosak az elérni kívánt céllal,

– nem képezik az önkényes megkülönböztetés eszközét,

– nem valósítják meg a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozását.

(107) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések jóváhagyhatók,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Szlovák Köztársaság által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke (4) bekezdésének megfelelően bejelentett nemzeti rendelkezések, amelyek eltérnek az (EU) 2019/1009 rendelettől a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalma tekintetében, azaz megtiltják az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.B. pontjának 3.a)ii. alpontjában, valamint a funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.C.I. pontjának 2.a)ii. alpontjában említett, legalább 5 tömegszázalék P_2O_5-tartalmú foszfáttartalmú műtrágyák esetében a 20 mg/kg, P_2O_5 értéket meghaladó kadmiumtartalmú termékek szlovák piacon történő forgalomba hozatalát, jóváhagyásra kerülnek addig, amíg a szlovák határértékkel egyenlő vagy annál alacsonyabb felülvizsgált harmonizált határérték nem lesz alkalmazandó uniós szinten.

2. cikk

E határozat címzettje a Szlovák Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2020. augusztus 6-án.

a Bizottság részéről
Thierry BRETON
a Bizottság tagja